

ผลกระทบทางจริยธรรม และประเด็นทางสังคม
ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

อ. ขวัญฤทัย แซ่ลิ่ม

เมื่อพูดถึงคำว่า “จริยธรรม”
เรามักคิดถึง...?

Agenda

ผลกระทบทาง จริยธรรมและ สังคมของ ระบบ สารสนเทศ

01

จริยธรรมในสังคม

จริยธรรมและกฎหมาย

แนวโน้มของเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อประเด็นด้านจริยธรรม

02

ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม สังคมและการเมือง

สิทธิทางด้านสารสนเทศ (Information Rights)

สิทธิในการเป็นเจ้าของ (Property Rights)

ความรับผิดชอบและการควบคุม (Accountability and Control)

คุณภาพของระบบ (System Quality)

คุณภาพชีวิต (Quality of life)

03

การจัดการระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับจริยธรรม

จริยธรรมในสังคมสารสนเทศ

จริยธรรม (Ethic) หมายถึง หลักของความถูกต้องและไม่ถูกต้อง ซึ่งถูกใช้ตัวแทนทางศีลธรรมในการปฏิบัติตนของบุคคลใด ๆ (Laudon and Laudon, 2007)

จริยธรรม

พฤติกรรมของมนุษย์ ที่มุ่งเน้นแต่การทำ ดีคิดดี ซึ่งทางด้านการใช้งานคอมพิวเตอร์หรือระบบสารสนเทศแล้ว จริยธรรมเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่ผู้ใช้ทุกคนควรตระหนักถึงตลอดเวลา เพื่อไม่ให้เกิดแรงจูงใจให้มีการใช้งานระบบสารสนเทศไปในทางที่ผิด อันก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นตลอดจนส่งผลกระทบต่อสังคมด้วย

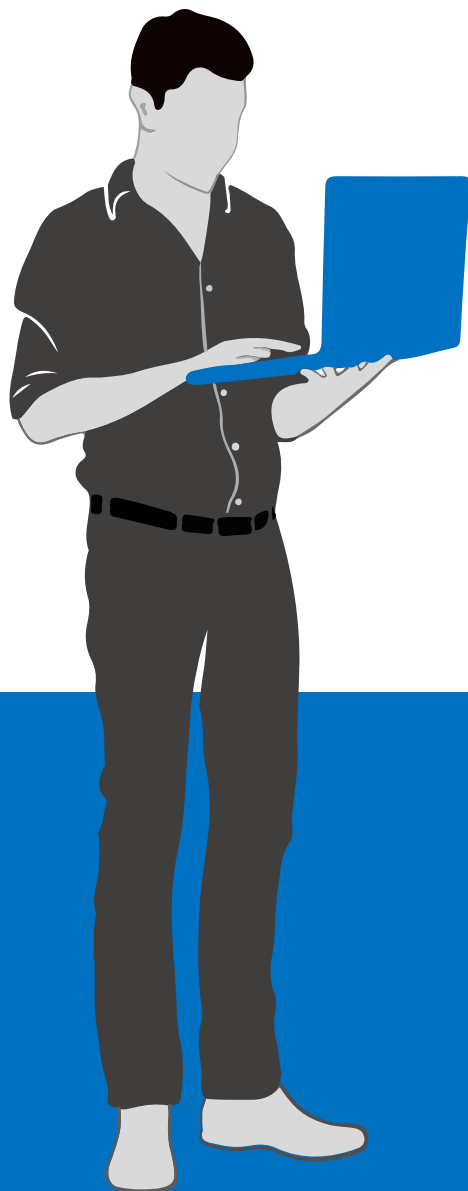
Contents Title

Contents Title

Contents Title

จริยธรรมและกฎหมาย

ข้อกำหนดในการใช้คอมพิวเตอร์นั้นถูกกำหนดขึ้นจากเกณฑ์ 2 ด้าน คือ เกณฑ์ด้านจริยธรรมและกฎหมาย ซึ่งเกณฑ์ ทั้ง / ด้านนี้ มีจุดประสงค์เดียวกัน คือ สร้างความเป็นระเบียบเรียบร้อยในสังคม รวมทั้งคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลในระบบสารสนเทศโดยกฎหมายอาจถูกกำหนดขึ้นมารองรับเกณฑ์ทางจริยธรรมได้

หัวข้อ	จริยธรรม	กฎหมาย
หลักการพื้นฐาน	ไม่มีหลักการตายตัว ขึ้นอยู่กับจิตสำนึกของบุคคลในสังคม	เป็นหลักและกฎเกณฑ์ตายตัว เปลี่ยนแปลงยากมีความซับซ้อน
ผู้ตัดสินความผิดความผิด	บุคคลผู้กระทำ	การตัดสินเป็นไปตามกระบวนการที่รัฐบาลกำหนด
บทลงโทษ	การวิพากษ์วิจารณ์ หรือถูกรังเกียจจากผู้คน ในสังคม	ปรับ หรือจำคุก หรือทั้งจำทั้งปรับ
การบังคับใช้	ขึ้นอยู่กับสังคมนั้น	ขึ้นอยู่กับสังคมนั้น

แนวโน้มของเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อประเด็นด้านจริยธรรม

ต้นทุนของแหล่งจัดเก็บข้อมูลลดลงแต่ใช้เทคโนโลยีในการจัดเก็บที่สูงขึ้น

เป็นผลให้องค์กรจัดเก็บข้อมูลแยกย่อยแต่ละกลุ่มได้มากขึ้น ถึงแม้ว่าในแต่ละกลุ่มจะมีลูกค้าซ้ำกันก็ตาม เช่น เก็บข้อมูลแยกเป็นกลุ่มลูกค้าทั้งหมด และกลุ่มลูกค้าสำคัญ เป็นต้น ทำให้ละเมิดความเป็นส่วนตัวของลูกค้ามีต้นทุนต่ำ และได้ผลมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การที่แหล่งจัดเก็บข้อมูลมีต้นทุนต่ำ ทำให้บริษัทขนาดเล็กทั่วไป ก็สามารถจัดเก็บข้อมูลของลูกค้าไว้ได้เช่นกัน นั่นหมายถึง มีกลุ่มคนที่สามารถเข้าถึงข้อมูลลูกค้าเพิ่มมากขึ้น

ความก้าวหน้าในการวิเคราะห์ข้อมูล

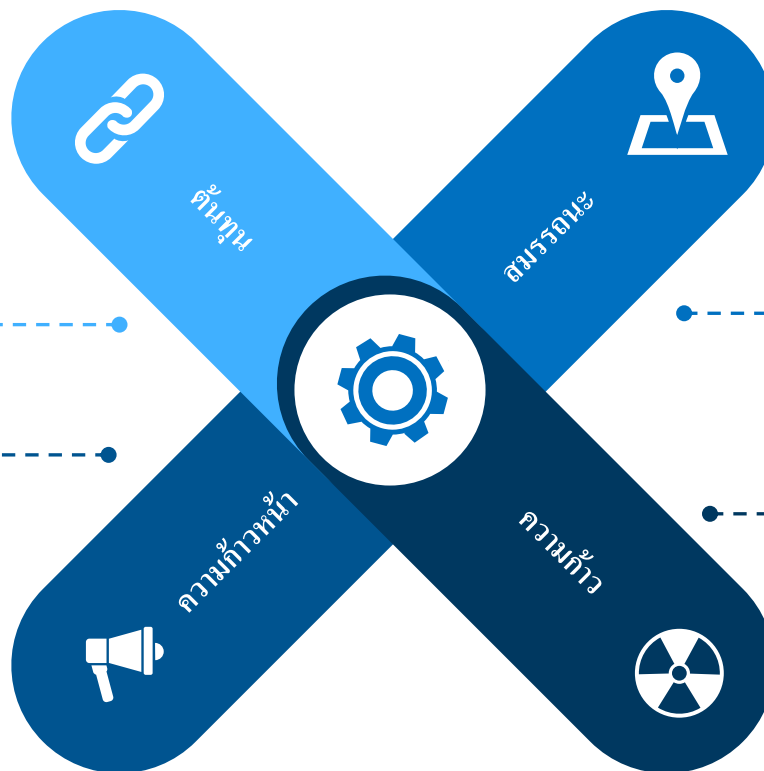
เทคโนโลยีที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีความก้าวหน้ามากขึ้น ทำให้ผู้บริหารเข้าถึงแหล่งข้อมูลได้มากขึ้น ซึ่งหมายถึงการข้อมูลส่วนต้นของลูกค้าหรือบุคคลทั่วไปได้มากขึ้นด้วย

สมรรถนะในการประมวลผลของระบบคอมพิวเตอร์ที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

ทำให้หลายองค์กรนำระบบสารสนเทศมาใช้ในธุรกิจหลักขององค์กรมากขึ้น ทำให้ผู้ใช้และผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบต้องพึ่งพาระบบมากขึ้น เสี่ยงต่อระบบมากขึ้น เสี่ยงต่อการถูกขโมยข้อมูลส่วนตัว อีกทั้งคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูลลดลง

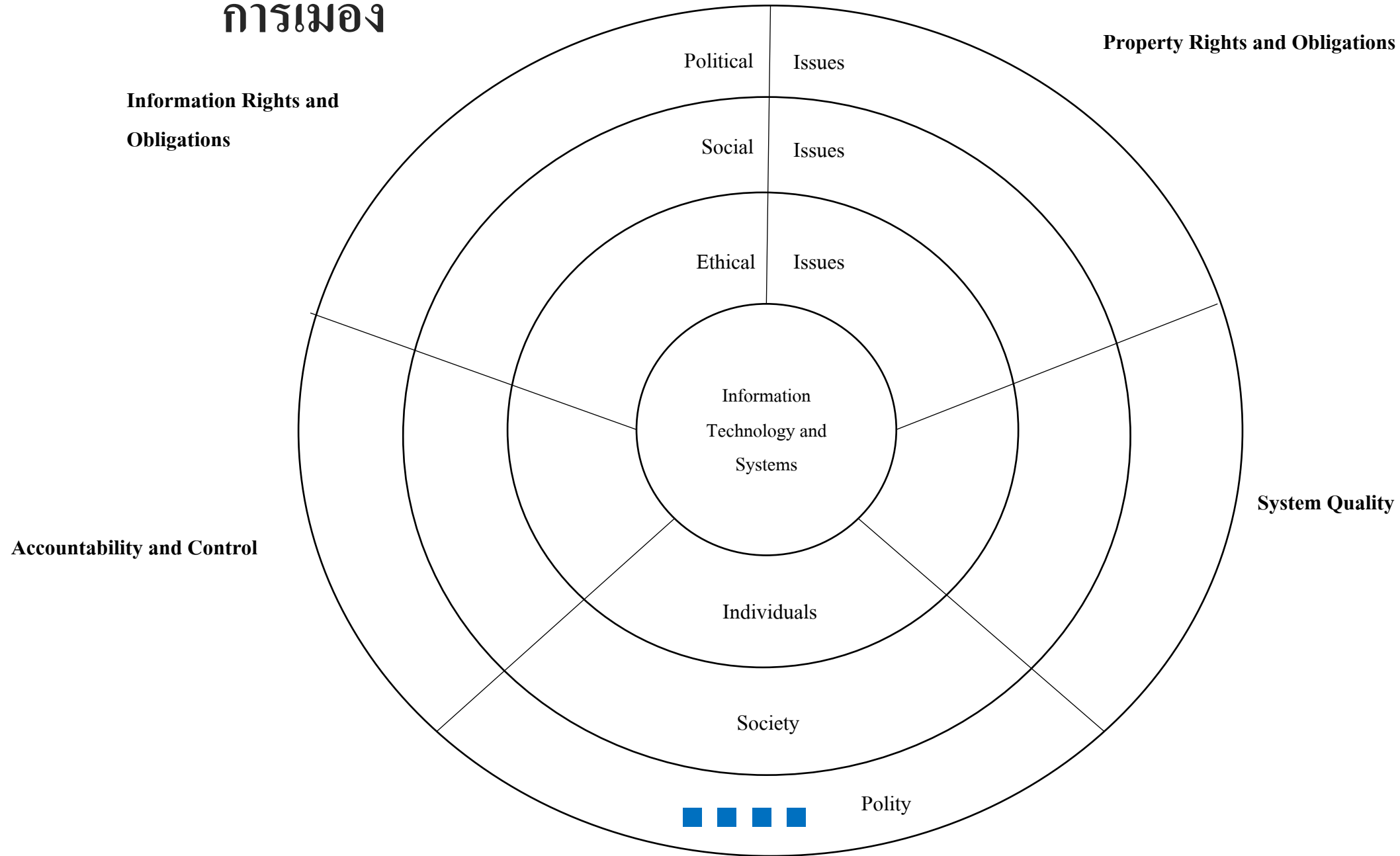
ความก้าวหน้าของระบบเครือข่ายและอินเทอร์เน็ต

ทำให้การขโมยข้อมูลจากเครือข่ายอื่นและเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำได้ง่ายขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรม สังคม และ

การเมือง

สิทธิทางด้านการสารสนเทศ(Information Rights)

ความเป็นส่วนตัว (Privacy)

ความเป็นส่วนตัวทางกายภาพ (Physical Privacy) หมายถึง สิทธิในสถานที่ เวลา และสินทรัพย์ที่บุคคลพึงมีเพื่อหลีกเลี่ยงจากการถูกก้ำก่ายหรือถูกรบกวนจากบุคคลอื่น จากการพัฒนาความสามารถให้เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่องของเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้ผู้ใช้มีช่องทางที่จะรุกร้าสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นได้สะดวกขึ้น เช่น การส่งจดหมายขยะ (Junk Mail) การส่งจดหมายเวียนหรือเรียกว่า (Span Mail) เป็นต้น ดังนั้น ผู้ใช้งานในระบบสารสนเทศจึงควรตระหนักถึงข้อนี้ด้วย เพื่อไม่ให้เป็นการรบกวนและรุกร้าสิทธิส่วนบุคคลของผู้อื่นจนเกินไป ซึ่งนอกจากการส่งจดหมายอิเล็กทรอนิกส์แล้ว ยังใช้อุปกรณ์ติดต่อสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ เพื่อรบกวนเวลาส่วนตัวของบุคคลอื่นอีกด้วย

ความเป็นส่วนตัวทางด้านการสารสนเทศ (Information Privacy)

คือข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวบุคคล เช่น ชื่อ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ หมายเลขบัตรเครดิต หรือเลขที่บัญชีธนาคาร ที่บุคคลอื่นจะไม่สามารถนำไปเปิดเผยได้ หากไม่ได้รับอนุญาต ปัจจุบันหน่วยงานราชการหรือเอกชนได้มีการจัดเก็บข้อมูลของประชาชนหรือลูกค้าบางส่วนไว้ในฐานข้อมูล เช่น หน่วยงานทะเบียนราษฎร หรือบริษัทให้สินเชื่อบัตรเครดิต

สิทธิในการเป็นเจ้าของ(Property Rights)

สิทธิในการเป็นเจ้าของและข้อผูกพัน (Property Rights and Obligations)

เป็นการพิจารณาว่าทรัพย์สินทางปัญญาที่ถูกคิดค้นและสร้างขึ้น จะได้รับการปกป้องอย่างไรในสังคมยุคดิจิทัล เนื่องจากเทคโนโลยีและระบบสารสนเทศที่ก้าวหน้าอย่างมากในปัจจุบัน ทำให้การคัดลอกทำซ้ำ หรือเผยแพร่ทรัพย์สินทางปัญญาดังกล่าวทำได้ง่ายดาย แต่การติดตามหาผู้กระทำผิดกลับทำได้ยาก

1. ลิขสิทธิ์ (Copyrights)
2. เครื่องหมายการค้า (Trademark)
3. สิทธิบัตร (Patent)

ความรับผิดชอบและการควบคุม(Accountability and Control)

ความรับผิดชอบและการควบคุม(Accountability and Control)

เป็นการพิจารณาหาผู้รับผิดชอบและชดใช้คืนในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในการรวบรวมสารสนเทศ และสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา

ความรับผิดชอบและการควบคุม(Accountability and Control)

ความรับผิดชอบและการควบคุม(Accountability and Control)

เป็นการพิจารณาหาผู้รับผิดชอบและชี้แจงในกรณีที่เกิดความเสียหายแก่สิทธิส่วนบุคคล สิทธิในการรวบรวมสารสนเทศ และสิทธิในการเป็นเจ้าของทรัพย์สินทางปัญญา

คุณภาพของระบบ (System Quality)

คุณภาพของระบบ (System Quality)

เป็นการพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพของข้อมูลและระบบ เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและความปลอดภัยของสังคม ระบบและข้อมูลที่ไม่มีคุณภาพ อาจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลได้ เช่น ระบบที่มีกลไกการรักษาความปลอดภัยเพียงระดับเดียว อาจทำให้บุคคลเสี่ยงต่อการถูกขโมยข้อมูลในระบบ ไปใช้ทำบัตรเครดิตหรือนำไปทำบัตรประชาชนปลอม

คุณภาพของระบบ (System Quality)

คุณภาพของระบบ (System Quality)

เป็นการพิจารณาเพื่อกำหนดมาตรฐานคุณภาพของข้อมูลและระบบ เพื่อคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลและความปลอดภัยของสังคม ระบบและข้อมูลที่ไม่มีคุณภาพ อาจจะเป็นช่องทางหนึ่งที่ทำให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลได้ เช่น ระบบที่มีกลไกการรักษาความปลอดภัยเพียงระดับเดียว อาจทำให้บุคคลเสี่ยงต่อการถูกขโมยข้อมูลในระบบ ไปใช้ทำบัตรเครดิตหรือนำไปทำบัตรประชาชนปลอม

คุณภาพชีวิต(Quality of life)

คุณภาพชีวิต (Quality of Life)

เป็นการพิจารณาว่าคุณค่าที่จะได้รับจากสังคมสารสนเทศและองค์ความรู้คืออะไรหน่วยงานใดที่จะทำหน้าที่คุ้มครองหากเกิดเสียหายหรือเกิดความรุนแรงขึ้น ขนบธรรมเนียมหรือประเพณีในสังคมจะได้รับการสนับสนุนจากเทคโนโลยีใหม่ๆ

คุณภาพชีวิต (Quality of Life)

ภัยสุขภาพจากการใช้คอมพิวเตอร์
Health Risks

Health
Risks

อาชญากรรมคอมพิวเตอร์ Computer
Crime

Crime

เส้นแบ่งระหว่างชีวิตส่วนตัว การ
ทำงาน และเวลาว่างไม่ชัดเจน

เส้นแบ่ง
ระหว่าง
ชีวิต

การพึ่งพาเทคโนโลยีและระบบ
สารสนเทศที่มากเกินไป

การพึ่งพา
เทคโนโลยี

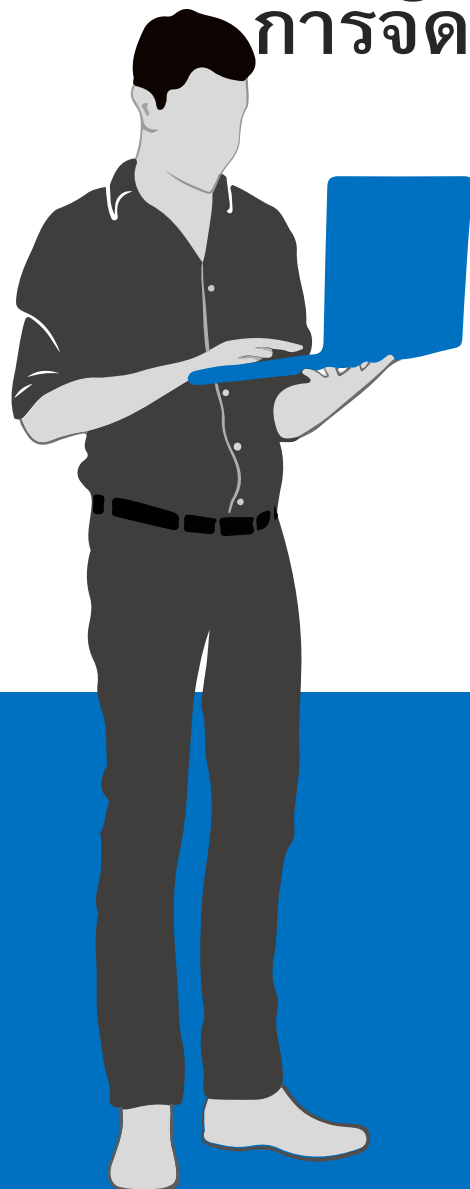
การใช้คอมพิวเตอร์ในทางที่ผิด
Computer Abuse

Abuse

การจัดการระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับจริยธรรม

การขออนุญาตเก็บข้อมูลในบุคคล
ระบบการป้องกันข้อมูลของลูกค้า

Contents Title

Contents Title

Contents Title